

చల్లారి న సంసారం

“గోపీ! సాయంకాలాః కి వి అమ్ముకు గాక పోయినట్లుయితే మీ చక్కం ఒలిచేసా! తెలిసిందా బాబ్రత!” అని ద్రుపద తన బిడలిదరి నెత్తివద్ద చెగోడీల జంగిడిలనుంచి అధికారవలె అజ్ఞాపించింది గోపీ సంసారాన్ని తల్లి ద్రుపదే నమస్కరించింది. ఈకా ఊళ్ళోనే అమ్ముకుని తీవిస్తున్నారు. కాని ఆవారీ పారుగురు వెళ్ళితే ఎక్కువ అమ్ముడుపోతనని ద్రుపద ఎక్కువగా వండి పంపుతోంది. గోపీ చందూ లిడరూ లిక్క మొహాలతో బయలుదేరారు. ద్రుపద లోపలికి వెళ్ళి, గోపీ చందూలిదరూ పోయే బాటకేసి చూచి “గోపీ! ఎక్కడన్నా గోపీకాయలు ఆడుతూ వర్చిపోయేరునుమా! బాబ్రత” అని వెచ్చ రించి లోనికి వెళ్ళిపోయింది. గోపీ చందూలిదరూ “కొండపాలెం” నుంచి “వేటపాలెం” వెళ్ళాలి. నిడు మెళ్ళదూరం; మధ్య అంతా మెదానం. చెట్టుగాని చెరువుగాని లేదు దోవలా. వేంచెకాల మొనే గ్రామములు “వేటపాలెం” వెళ్ళుట. గోపీ, చందూ లిడరూ పడకొండ గంటలవేళలా ఆ మెదానం దాటాలి: చందూ “అన్నాయ! మనం వచ్చేప్పుడు కాసిని గంజినీళ్ళయినా త్రాగ లేదు. కాళ్ళు కాలుతున్నాయి. ఆకలిగా ఉంది. నేను రాలేనని” కూర్చున్నాడు. అమ్మ గంజన్నాయివ్వకుండా తిట్టిపంపింకేం? అన్నాయ” అని అన్నాడు.

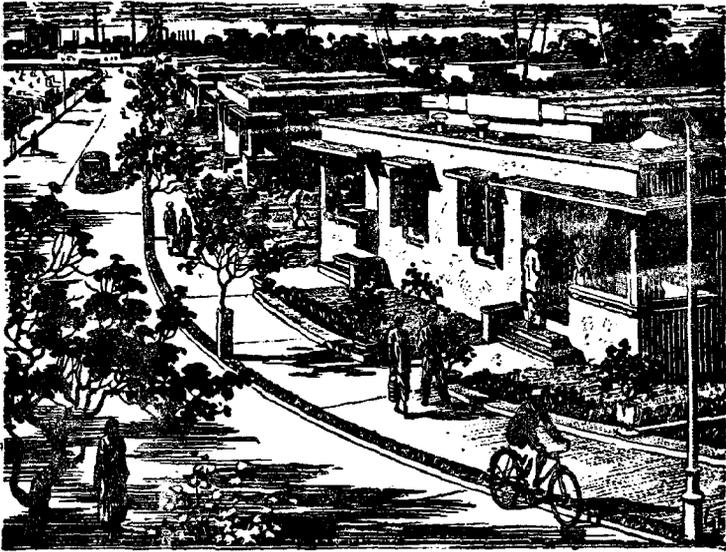
“చందూ? అమ్మ చాలా మంచిది. ఎప్పుడూ మన బాగునే; మన ఆరోగ్యాన్నే కోరుతుంది. మనం మఖంగా ఉండడమే అమ్ముకు కావల్సింది. తొందరగా వస్తామని అప్పుడు నెడదామనుకుంది లేరా!” అని తమ్ముడి తీసుకొని మెదానం దాటాలి. సమయం మించిపోతోంది ఎటూగా అని అలోచిస్తున్నాడు. చగోడీ తింపే? కానీ తక్కువోతుంది. అమ్మ నిలబెట్టి అడుగుతుంది. సమా

ధాను ఏం చెప్పా... అరం కావటంలేదు. ఎలా గానా సమరించుకొందామని “పోనీ చందూ? చగోడీ అన్నా తిను! ఆకలాతోంపే!” అని నాలుగు చగోడీలు తమ్ముడి చేతిలో పెట్టాడు. చందూ తిన్నతర్వాత జంగిడిల నెత్తివేసుకొని బయలుదేరారు. ఒంటిగంటుకు వేటపాలెం వాడిన ముఖాలతో జేరుకొన్నారు.

... ..

ద్రుపద మధ్యాహ్నంవరకూ తన బిడల రాక కెదురుచూసింది. ఒంకా కొంతనేపటికి వస్తారని నిశ్చయించుకొని నిద్రపోయింది. నిద్రలో గోపీ, చందూలిదరూ ఇంటుగా ఆ ఇనుక మెదానంలో నడువలేక కాల్చిడ్చుకొంటూ నీడ, నీరు లేని ఆ మెదానంలో ఏడే మున్నటు కలగని తృప్తిపడి లేచింది. బాధతో ఎంతో జ్వరంతో లేవలేక పోయినా తప్పనిసరి గాబట్టి లేచి పండి బిడలిదర్చి పంపింది. ఆకలిగా ఉందని గంజిత్రాగటానికి లేచింది. గంజిమానే చాలా ఉంది. కొడుకులకు ఇవ్వకుండా కోవగించి పంపించుకు విచారంతో త్రాగలేక మంచమీడ్చి పడిపోయింది. బాధతో మూలుతోంది. జ్వరం కుంభకానికి హెచ్చుతున్నట్టుంది. ఆకలికి ఆకలేక గంజి త్రాగేందుకు పుంకాయచిప్పలో పోసుకొని చేతులతో పట్టుకొంది. గాని ఆకలిబాధతో చేతులు వణకి ఉన్న గంజి కాస పోయింది. కొడుకులకని ఉంచిన అన్నపుకుండకేసి చూచింది. వాళ్ళకే అన్నులినుగా ఉంది. తడుమాని బిడలిదరికి ఉంచి తప్ప తీవి తాలవలెనే నలిగి నలిగి జోలివలె క్రిందకువేలాడు తూన్న మంచమీడ్చి నడుంవచ్చింది. ప్రక్కనే ఉన్న పాచుకాయగారిలోని పిండివంటల ఘుమ ఘుమలు ద్రుపద గుడిసెని చుట్టుముటాయ్, ద్రుపదకి వేగులు మెలికలు తిరిగినట్టుయింది. అలోచించేకొద్ది ఆకలిబాధ ఎక్కువైతోంది.

ఈ రోజు నిర్మాణము

కార్మిక గృహ సౌకర్యము

హిందూ దేశము నేడు గొప్ప పారిశ్రామిక అభివృద్ధినిజెంద దానికి సంసిద్ధత పొందినది. పారిశ్రామిక కేంద్రములు కార్మికుల వసతుల కన్నిటికిని తగు అనుకూలములను కలుగజేసి గృహ సౌకర్యములను పొందించుటకు ఏర్పాటుజేయు నుండుట సంతోషమైన విషయము. ఆనందదాయకముగను, కుశలముగాను, ఆరోగ్యకరంగాను జీవించ దానికి పరిస్థితులను నిర్మించిన, కార్మికుల ఆరోగ్యమును కార్యకర్త యును అభివృద్ధిజేంది, హెచ్చుగ వుత్పత్తిని కలుగచేయును.

నిలుకడతనమూ, చౌక ఖరీదు, పొందికానుకూలత, అగ్నిప్రమాదానికి లొంగకపోవుట, పరిశుభ్రత మొదలగు గుణాలవల్ల, కాంక్రీటు, కార్మిక గృహాలను, క్యాంటీనులను, శిశుపోషణశాలలను, ఆస్పత్రులను, ఈత కొలనులను మొదలైన వాటిని నిర్మించుటకు ఆదర్శవంతమైనది.

సిమెంటు కాంక్రీటు వల్ల నిర్మాణమునకు అత్యుత్తమ పరిణామ పొందుటకు కాంక్రీటు ఎసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (199, మంట్ల రోడ్డు, మద్రాసు) వారి పరిభాషకవ్యాపకులు ఉచితసలహా నివ్వగలరు.

సిమెంటు మార్కెటింగ్ కంపెనీ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్.

అటు గోపీ. చందు లిద్దరూ ఒంటిగంటకు వేట పాలెం చేయకున్నాడు. పన్నెండున్నంకే బన్నులన్నీ కళ్ళిపోయిన "చందుమూడు తప్ప! అవి కూడ బయలుదేరబోతున్నాయి పాపం! కాడి మొఖాలతో కన్నీటితో నుంచున్నారు. ఎవరూ తమవద కొనే పాపాన బోలేదు. మధ్యాహ్నం మూడింటివరకు ఆక్కడే తిరుగుతో ఆగిపోయారు. అప్పటికి రెండవాలవి మాత్రమే అమ్ముడు పోయినై! చందు చాలా అలసిపోయాడు. కాలి పుళ్ళమీద వాలే ఈగలను వేటాడతూ కూర్చున్నాడు చందు. గోపీ ఎదురు అడం నిల్చుని అమ్ముతున్నాడు. మూడుగంటల ప్రాంతాన కలి ఆజ్జ జపిస్తోంది. ఏమీ అమ్ముడు పోలేదు. ఇంటికి వెళ్ళలే తల్లి చావబాదుతుందని భయం. వెళ్ళక ఇక్కడ చేసేదీ లేదు. మును నుయ్యి వెనుక గొయ్యిగా ఉంది. ఆఖరికి గోపీ వెళ్ళేందుకే నిశ్చయించాడు. తమ్ముడి శివదీక్షాడు. కానీ చందు సడువలేని స్థితిలో నున్నాడు. గోపీకి చందు ముఖం చూచేప్పటికి భయం వేసి విచారపడాడు. తమ చుట్టుపక్కల నున్న కుర్రాళ్ళందరికంటే ఎక్కువగా కవపడతామని మాత్రం బాగా ఉంది గోపీకి. తమ చిన్నతనంలోనే తమ తల్లి ఇంత వెదబాగానై వేసింది. చందు ఇంకా న్నాడు, అందువల చందు మోసాలేక విషమస్థితిలోకి వచ్చాడు. తమ్ముడితో బయలుదేరాడు కొంతవరకూ! చందుకు ఆకలిబాధ ఎక్కువైపోయింది. తు ద్భావతో వణికిపోతున్నాడు. దాహమవుతోంది. సడువలేక చందు- "అన్నాయ! నేను సడువలేనని నీరసంగానూ క్షీణస్వంతోనూ అంటూ కూపో బడాడు. నిజంగా చందు స్థితి చూసే ఆలానే ఉంది. గోపీ ఏమీ మాట్లాడలేకపోయాడు. "అన్నాయ! మంచిసీక్కు కావాలి! సాలిగా ఉంది! ఇంటివరకూకూడా రాలిన్నయ్య" అని వెనుకనే కూర్చున్న అన్న కళ్ళిల్లోకి నిరాశతో చూచాడు. గోపీ మనసు కలవరపడతోంది. గోపీ వ్యాధయంలో చందు విషమస్థితి ఒక గొడవలి వెటూలా కొడుతోంది. ఎక్కడైతే నీడ దొరికితే తీసుకుపోనామన్న ఆశతో ఆ మైదానము తా కలియజూచాడు. ఎక్కడాకూడా నీడగాని నీరుగాని దొరక్కపోయేప్పటికి దిగులుపడిపోయాడు. చాలాదూరాన కిదినిరంగంలో కత్తిపట్టి కదంత్రికిక్కిన పీఠనిముఖం మాదిరిగా ఎర్రపడిన నూరుకు తొట్రుపాటుతో పళ్ళిమకొండల ఒడి

లో దాగానం కు పోతున్నాడు. ఏమీ తోచక జంగిడిల కంటిని ఒకచోట జేర్చి చందని కూర్చో బెట్టాడు గోపీ! "అన్నాయ! ఆకలి" చందు ఆకలిబాధ కోర్వలక చివరకు అన్నతోడమీద తలకాల్చి పండుకున్నా డా కాలే ఇనుకలోనే! "చందూ! చందోడి తింటావా?"

చందు ఆఖరిదశలో నున్నాడు. మాట్లాడలేక మాట్లాడలేక "వదు...లే...అన్నాయ...అది... తొట్రే మంచి...నీక్కు...ఎక్కువ...లే" అని క్షీణస్వరంతో చందు మూసిన కనురెప్పల్ని తెరిచి జాలిగా నిరాశతో అన్న కండ్లలోకి చూస్తూ నెమ్మదిగా అన్నాడు. తమ్ముని ఆఖరిదశ చూచే ప్పటికి గోపీ కంగారుతోనూ, అద్దురాతోనూ కూడిన భయస్వరంతో "చందూ? అని పిలిచాడు" కొంతసేపటికి చందు మాట్లాడలేక ఊం అని మూలాడు. మళ్ళీ చందూ! చందూ అని అద్దురా తో ఆరిచాడు గోపీ. కానీ చందు మరి జవాబీయ లేదు. వెన్నంటి తరుముతూన్న "కిరాతుడి బారి నుండి మాటుక వెదకే పక్షి"లా నీటికోసమని గోపీ చుట్టూరా కలియజూచాడు. దూరాన ఎక్కడో నీటిగుంట ఉన్నటుగా కన్పించింది. గోపీ ఎక్కడా లేని సంతోషం, సకున లెచ్చుకొని తమ్ముని బ్రతికించుకొనేందుకు విడిచి పరుగెత్తాడు. తుప్పలూ దుబ్బలూ దాటి పరుగెత్తాడు. ఇంకా శక్తికొలది పరుగెత్తాడు. ఇంకా దూర చూతోందా నీటిగుంట. గోపీకి సాలించింది. కాళ్ళు గజగజ వణకసాగినై! తనకు ప్రార్థమున్న శక్తిలేదు. కాళ్ళు నిలద్రొక్కకొని వెనుకవైపు అంతా కలియవెలికాడు. అంతా నిర్మామవ్యంగా ఉంది. ఒకసారి కప్పలా నేలమీద రాలాడు.

... ..

చందు చాలానే అటివరకూ మూసినకళ్ళు తెరవ లేదు. అలా ఎంతకాలమున్నాడో కూడా తెలియదు. బరువైన కనురెప్పల్ని వెకెత్తాడు. అన్న కూడా తన దాపులో లేడు. ఎక్కడకు వెళ్ళాడో తెలియదు. పక్కకొరిగి చూచాడు. ఎవ్వరూ కన్పించలేదు. భయవివ్యూహంపోయాడు. నేనేమీ ఎరుగవన్నట్లుగా నిరపనాధిలా నిలబడిన నిర్మలాకాశంగా ఉన్న అసంతోకాశం మూక్తిం కన్పించుతోంది. తన అంతిమదశలో అన్నకూడా తనను విడిచివెట్టిపోయాడని ఏడుస్తూ ఆశక్తితో

అన్నాయ్...అన్నాయ్ అని కేకలేసాడు. నిర్మా నువ్వమై ఆ మైదానంలో ఎక్కయూ పలుక లేదు. నిశ్చల్యాన్ని చీల్చుకొంటూ నక్కలమారతల కోడ నగా విసిపిస్తున్నా. తన ఏప్పుకి ప్రతిధ్వనిమాత్రం విన్నోంది అన్నాయ్ అన్నాయ్ అన్న తనమా టల ప్రతిధ్వని ఇంకా తన శివులలో నుడిగాలల వలె చుట్టు తిరుగుతున్నా! మంచినీరు అంటూ తన పెదవుల్ని ఆడిస్తూ కన్నీరుగారుస్తూ నిర్మా నువ్వమై ఆ మైదానంలో కలసిపోయాడు.

....

ద్రుపద సాయంత్రంవరకూ నిద్రనుంచి లేవనే లేదు. జ్వరం బాగా వచ్చింది. కొడుకులిద్దరూ రానందుకు చాలా తీక్షణంగా ఉంది. కాని సాయంత్రముయ మయ్యోకొద్దీ మార్యకిరణాలు తీక్షణత తగ్గిపోతోంది. గాని ద్రుపద హృద యంలో అగ్ని రగిలిపోతోంది. ఇంతవరకూకూడా ఎందుకు రాతేమ వీళ్ళు? నా మాటంటే ఇంత నిర్లక్ష్యమా? రానీ ఒక్కొక్కడినీ చావబాదు తానని అనుకుంటూండగా వాకిట్లో చప్పుడైంది. రానేవచ్చారని తన ఒంటాని శక్తిసంతటి బిక్క సారి కాళ్ళలోకి కేంద్రీకరించి అభయనారముకుం టూ మంచి ఉద్రేకంతో లేచింది, బయటికొచ్చి తోంగియాచింది. దారి నేపాతున్న గోదెతప్పు మరే ప్రాణి కన్పించలేదు. ద్రుపదకు పెద్ద అపమాన మైంది. వీళ్ళిద్దరూ నా బిడ్డలుగాదు. నా బిడ్డలే అయితే నా మాట వినేవారు. అని ఆనకుంటూ విరక్తితో మంచమిద్దరు వెల్లిపోయింది. జ్వర బాధలో ఆలా ఎంతకాలం ఉందోకూడా ఆమెకు తెలియదు. చాలా నేపటికి మామూలు సిటికి వచ్చి కనువిప్పి చూచేటప్పటికి మిగిలిఉన్న అన్నం కుక్క తింటోంది. ద్రుపద లేవబోయింది. మళ్ళీ చప్పున పండుకుంది. తింటేందిలే అని విరక్తితో ఊరుకుంది. ఎదురుగా దూరాన చెట్టుకుడులోంచి సమరంగాన శత్రుసంహారంచేసి దేవమంతో రక సికమై తన నెలవుకు చేరుకునే సిపాయిల్ అన్న మాటకుడు వెన్నుడిగా పళ్ళిమకొండల కలి రాన్ని అండుకున్నాడు. బిడ్డ లిద్దరూ రానందుకు కోపంతో తెలియని మూగబాధతో ఏడుస్తోంది. దశరథుడు పుత్రులకోసం శోకించినట్లుగా ద్రుపద ఆ నిర్మానువ్వమై ఇంట్లో తన అంతిమ దశలో

శోకిస్తోంది. ఆవేదన పడుతోంది. అఖరు ఘడి యలు సమీపించాయి. ఇంకా రాలేదు. కానీ మహాకామ గాలింట్లోని పిండివంటల ఘనుఘను లుమాత్రం ఇంకా వస్తూనే ఉన్నా! ఆఖరిదశలో తన బిడ్డల్ని చూడలేకపోయినా తన జీవితంలో ఎన్నడూ అనుభవించనీ, కనీ, విని, ఎగుగుంటు పంటి ఆ వాసనల్ని కడుపునండా తనివితీకా పీల్చేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది.

....

గోపీ చాలానేపటికి లేచాడు. చుట్టూరా పరి కించాడు. ప్రొద్దుగుంకింది. వేసవికాలపు వెన్నెల ఆకాశం చాలా ప్రకాంతంగానూ, నిర్మ లంగానూ ఉంది: స్వయంవర మహోత్సవానికి దాసదాసీలతో ప్రయాణమన్నామామె తరలివస్తు న్న రాజకుమారిదీలా ఉన్నాడు చంద్రుడు చుక్కల్లో! అక్కడక్కడా దట్టంగా ఉన్న నక్షత్రాలతో మినుకు, మినుకుపూతోంది ఆకాశం. చలని గాలివేస్తోంది. తనెండుకిక్కిడికి వచ్చిందీ కూడా తెలుసుకోలేని స్థితిలో ఉన్నాడు గోపీ. సిమితంగా కాసేపు కూళ్ళొని ఆలోచించాడు. కిలయ వెతుకుతున్న కండ్లకు ఎదురుగా సృశా సంతోని (వేతాల్లా కనిపిస్తున్నా అక్కడి కుప్పలు. మళ్ళీ తమ్ముడిదగ్గరకు వెళ్ళేందుకు బయలుదేరాడు కాళ్ళిద్దరుకొంటూ. తమ్ముడిని వదలి వెళ్ళినవోటిదగ్గరకువచ్చి చూచాడు. కానీ ఏమీ కన్పించలేదక్కడ. తన తమ్ముడి శవాన్ని పీక్కుతినే ఒకటి, రెండు నక్కల్నిమాత్రం చూడ గలిగాడు. వాతాకుడే నిలబడ్డాడు. ఇంటికి వెళ్ళేం దుక్కుతా శక్తిలేదు. నిరాశి, ఆవేదనలో ద్యో తికమైన విచ్చియాపుల్లో బయటనేరాడు. ఇలం తా నిర్మానువ్వంగానూ; నిశ్చబ్దంగానూ ఉంది. తోపలికి వెళ్ళి తన తల్లికి ముఖమెలా చూపాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు. అంతా అయోమయంగా ఉంది. కొంతసేపు బయట మంచున్నాడు. ఏమీ శబ్దంలేదు. ఇంట్లోకి తోంగియాచాడు. గోపీ ముఖం వెంటనే వివరమైపోయింది. తల్లి శవం వాకిట్లోనే కన్పించింది. జ్వరంలో పడిపోయిం దని తల్లిచూచాడు. బయటకు ఎంతో కష్టమిద్ద తీసుకొచ్చి తల్లిశవంమీదికి తోంగియాచాడు. చం ద్రుడు నలనియబ్బులచాటునుంచి తప్పకుపోకు న్నాడు. అనంతమైన ఆకాశంకింద ఏకాకిగ కేవలం చలారస సంసారాలకు తిన్నాంగా గోపీ నిలబడి దేన్నో వెతుకుతున్నాడు.